

кої місцевості. Їх використання у сільському господарстві припиняє міграцію та маргіналізацію більшої частини населення. Цьому сприяє також формування ринку різних видів послуг в соціальній та виробничій сферах в сільській місцевості.

Інтеграція сільського господарства в розвиток сільської місцевості сприятиме поступовому подоланню негативних тенденцій, які склалися при формуванні територій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дорогунцов С., Крищенко В., Гош О. Недолуге виправдання руйнівних аграрних реформ в Україні // Голос України від 21 жовтня 2003р., № 198 (3198).
2. Зубець М., Юрчишин В. Проблема села – турбота держави // Голос України від 15 серпня 2003 р.
3. Лукинов И.И. Эволюция экономических систем. – М., 2002, с. 322
4. Региональные аспекты аграрных преобразований: политика, реструктуризация, рыночная адаптация. Под редакцией Петера Тиллака и Виталия Зиновчука – Halle, IAMO, 2003, 236 с.
5. Samuelson P.A. and W.D. Nordhaus. Economics. 13th Ed. – McGraw Hill Book Company, 1989.

УДК 657

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ДОХОДІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ФОРМУВАНЬ

Л.В.Гуцаленко, кандидат економічних наук, доцент

О.А.Мельничук

Вінницький державний сільськогосподарський університет

Розвиток ринкових відносин та реформування форм власності в Україні зумовили виникнення нового механізму господарювання та перехід до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Сільське господарство — сектор економіки, де найбільшою мірою проявляється модель ринку чистої конкуренції, а його результативність цілком залежить від використання специфічного ресурсу — землі, родючість якої потрібно постійно відновлювати.

Сільське господарство є важливою галуззю економіки. В умовах подальшого розвитку ринкової економіки розвиток агропромислового комплексу визначає стан усього народногосподарського потенціалу України.

Часто керівники підприємств і працівники бухгалтерії докладають чимало зусиль для створення можливостей фінансових комбінацій з метою зменшення у звітності реального обсягу прибутку, за рахунок якого забезпечується не лише розширення і модернізація виробництва, а й здійснюється виплата дивідендів власникам майнових паїв [6, С.6].

Ситуація, що склалась в сільському господарстві, потребує вдосконалення ведення як бухгалтерського обліку, так і організації незалежного контролю, який би сприяв обґрунтованості прийняття управлінських рішень на основі врахування виявлених порушень в бухгалтерському обліку, фінансовій та податковій звітності. Багато вчених приділяють увагу теоретичним аспектам бухгалтерського обліку, і спостерігається відсутність уваги системі контролю за діяльністю підприємства зі сторони членів спілки співвласників майнових паїв.

В.Г.Швець та Л.С.Шатковська відзначають, що особливого розмаху набули корисливі злочини в агропромисловому комплексі в процесі приватизації державного майна і реформування колективних сільськогосподарських підприємств. Крім цього, підприємства агропромислового комплексу потребують суттєвої консультативної допомоги з метою профілактики й попередження правопорушень і фінансових ризиків. [9, С.109]

Л.Сук зазначає, що бухгалтерський облік розвинутих зарубіжних країн враховує особливості, історію і звичаї кожної з них. Ряд питань там менш досліджені, нерегульовані, заплутані. Нова система бухгалтерського обліку в Україні була запроваджена на основі міжнародних стандартів. Ці нововведення не враховували особливості діяльності сільськогосподарських підприємств, нова система бухгалтерського обліку відірвана від господарських процесів. Усе це викликає нелогічність та ускладненість в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності [8, С.19].

В.А.Беркута відзначає, що проблема удосконалення методології визначення прибутку як основного джерела формування фі-

нансових результатів діяльності організацій набуває особливої актуальності [4, С.13].

На думку І.Павлюка, однією із проблем нового бухгалтерського обліку є організація та ведення аналітичного обліку доходів, витрат і фінансових результатів в господарсько-фінансовій діяльності підприємств [7, С.66].

Вороніна В.Л. вважає, що на сучасному етапі існує складність термінології визначення доходів на рівні окремих суб'єктів господарювання, що значною мірою обумовлено неоднорідністю джерел їх формування. Узагальнено відображається структура формування загального доходу підприємства за окремими джерелами і не дає можливості оцінити вагомість кожного конкретного джерела в утворенні його доходу [5, С.73].

Оскільки доход визначає розмір прибутку підприємства, який впливає на проведення розрахунків з власниками майнових часток (паїв), постає необхідність розгляду проблемних питань з обліку і контролю доходів сільськогосподарських формувань.

Відповідно до Закону України "Про підприємництво", підприємництво — це самостійна ініціатива, систематична, на власний ризик діяльність з виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг з метою отримання прибутку [1].

Метою діяльності будь-якого підприємства є отримання доходу.

Доход (відповідно до П(С)БО 3) — це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників).

Для узагальнення інформації про доходи сільськогосподарські підприємства використовують рахунки 7 класу (70, 71, 72, 73, 74.75). За кредитом яких відображається сума отриманих доходів залежно від виду здійснених операцій, а за дебетом — сума непрямих податків та списання у порядку закриття на рахунок 79 "Фінансові результати".

Доход сільськогосподарських підприємств формується за загальноприйнятою методикою, суть якої викладено у П(С)БО 15 "Доход".

В результаті своєї виробничої діяльності формування значної частини доходу сільськогосподарського підприємства пов'язано з виробництвом і реалізацією сільськогосподарської продукції (робіт, послуг).

Доход від реалізації продукції (товарів, інших активів) згідно П(с)БО 15 визнається в разі наявності всіх наведених нижче умов:

- покупцеві передано ризики й вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товар, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу (виручки) може бути достовірно визначена;
- є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигід підприємства, а витрати, пов'язані із цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Доход не визнається, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість [3].

В бухгалтерському обліку згідно із законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” доход визнається доходом звітного періоду одночасно з визнанням витрат, для отримання якого вони здійснені. Це дає можливість визнати доход тоді, коли він виникає і відображати в тому періоді, до якого він належить.

Доход є джерелом функціонування та стабільного розвитку підприємства. Але, дивлячись з практичної сторони діяльності сільськогосподарських підприємств, оплата за реалізовану продукцію досить часто здійснюється не в момент відвантаження відповідної продукції, а через певний період або ж взагалі не отримується. Тому даний доход фактично для підприємства не є доходом, який можна використати для розширення своєї виробничої діяльності та покращення платоспроможності.

Збільшення доходу сільськогосподарських підприємств — є не лише джерелом його ефективного функціонування, але й шляхом покращення життєвого рівня селян. Чим більший розмір доходу

отримає підприємство від різних видів діяльності і при цьому понесе мінімальні затрати, тим більша буде сума прибутку, який можна буде використати для покращення виробничої діяльності та матеріального становища громадян.

Після реорганізації колективних сільськогосподарських підприємств (КСП) працівники отримали майнові частки (паї). Об'єкти майнових паїв беруть участь у виробничій діяльності підприємства, за що співвласники отримують орендну плату. Досить часто трапляються випадки, коли новостворені підприємства є збитковими і не мають можливості розрахуватися з пайовиками. Інтереси керівництва і співвласників не співпадають і збиток може бути фіктивним. На підприємствах не створено на високому рівні належну систему внутрішнього контролю, яка забезпечила б інформацією про діяльність підприємства не лише керівництво, а й власників майнових паїв.

До теперішнього часу в сільськогосподарських підприємствах функції внутрішнього контролю покладено на ревізійну та інвентаризаційну комісії. Дані комісії повністю підпорядковані керівництву підприємства і відображають у своїх звітах інформацію, бажану для адміністрації.

Внутрішній контроль можна трактувати як контроль власника, а в переважній більшості керівництвом сільськогосподарських підприємств є власники цих підприємств, які не зацікавлені в належній системі внутрішнього контролю. В даний час, з виникненням більш складних методів ведення бізнесу, в деяких сільськогосподарських підприємствах спостерігається тенденція здійснення махінацій з прибутком. Відбувається "підгонка" звітності для вигідного відображення бажаного фінансового результату. В даному випадку можна говорити про застосування недобросовісними управлінцями "креативного обліку", результатом якого є введення в оману пайовиків, які на даний час не можуть контролювати фінансові результати діяльності підприємства.

Вище викладене дає можливість стверджувати, що на сучасному етапі існують певні проблеми в достовірному обліковому

забезпеченні власників майнових паїв, та неможливістю з їх сторони здійснювати внутрішній контроль за результатами діяльності сільськогосподарських підприємств, пайовиками яких вони є. На нашу думку, є необхідність в аграрному секторі створення незалежної системи внутрішнього контролю (НСВК), яку ми пропонуємо побудувати наступним чином: (рис.1).

Незалежна система внутрішнього контролю має бути сформована на зборах членів спілки співвласників майнових паїв, але з врахуванням вимог щодо освіти та обов'язків. Обрані члени НСВК мають бути людьми відповідальними, чесними, добросовісними.

Незалежна система внутрішнього контролю буде здійснювати контроль всієї діяльності підприємства. Вона покликана досконало знати законодавство, що регулює господарську діяльність та внутрішні розпорядження, які складають його економічну нормативну базу, а також технологію виробництва. Члени та голова незалежної системи внутрішнього контролю мають бути присутні на зборах і нарадах управлінських структур підприємства, щоб запобігти у майбутньому невірним рішенням керівництва.

Рис. 1. Структура незалежної системи внутрішнього контролю

На нашу думку, незалежна система внутрішнього контролю забезпечить: систематичний контроль діяльності підприємства; перевірку порядку укладання та виконання договорів (реалізації продукції, бартеру); об'єктивність за результатами проведених інвентаризацій;

здійснення фінансового аналізу господарської діяльності підприємства в цілому та за центрами витрат; надання консультацій (порад) з проблем підвищення ефективності виробничо-фінансової діяльності; доведення достовірної інформації про діяльність підприємства співвласникам майнових паїв; контроль за об'єктивним визначенням доходів за майновими частками пайовиків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України "Про підприємництво".
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність" № 196-14 від 16 липня 1996 р.
3. П(с)БО 15 "Доход"
4. Беркута А.В. Удосконалення методології визначення прибутку у вартості будівельно-монтажних робіт // Фінанси України. – 2002, – №4. – С.13.
5. Вороніна В.Л. бухгалтерський облік в управлінні доходами торговельних підприємств // Регіональні перспективи. – 2003. – № 7-8. – С. 73.
6. Огічук М.Ф. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник – 2-ге видання, перероб. і допов. – К.: Вища освіта, 2003.-800с.
7. Павлюк І. Основні проблеми нового бухгалтерського обліку // Податкове планування. – 2001. – №6. – С.66.
8. Сук Л. Недоліки в реформуванні системи бухгалтерського обліку // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2003. – № 22. – С.19.
9. Швець В.Г., Шатковська Л.С. Стандартизація бухгалтерської освіти в Україні: організація та методика здійснення //Облік і фінанси АПК. –2004. –№ 1.– С.109.

УДК 631.1.027:635.1/8

МАРКЕТИНГ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Г.П.Дмитрійчук, ст.викладач

Одеський державний аграрний університет

Актуальність опрацювання науково-прикладної проблеми маркетингу овочевої продукції зумовлена великим числом чинників. До найважливіших слід віднести, по-перше, соціальну значущість овочів як продуктів харчування, що не тільки подовжує життя людини, а й робить його повноцінним. По-друге, економічну вагомість овочів формує сталий попит на різноманітну продукцію овочевої галузі на локальному, національному та світовому ринках.